

CHỊ TÔI: NGƯỜI VÁC TÙ VÀ

(Tội từ tâm khởi đem tâm sám. Tâm được tịnh rồi tội liền tiêu...)

Chị thứ 5 của tôi vốn có máu Sư Phạm từ khi còn trong bụng mẹ, bởi vậy nên khi vừa đọc thông viết thạo, chừng năm học lớp 3 chị đã thay mặt ba mẹ kèm cặp đàn em, tám đứa phía sau.

Gia đình đông anh em, chúng tôi cách nhau năm một, quá lắm thì hai năm, hi hữu như anh Quyền và anh Lâm cùng tuổi con gà. Chị hơn anh Lạc một tuổi nhưng nói đâu nghe đó, không dám cãi, thậm chí chị bắt anh nằm lên bàn cho ăn roi, anh cũng leo lên nằm im rồi suýt xoa khi bị đánh đau. Mà chị nhỏ con, chưa tới 1 mét rưỡi vậy mà 6 đứa em trai phía sau, có đứa lớn hơn cả cái đầu cũng không dám trái lời. Tôi nghiệm chắc tại chị tuổi Giáp Ngọ. Tôi có bà chị vợ, chị dâu cùng tuổi này mà người nào người nấy có uy thiệt, cũng có thể chị tôi bản mệnh Bà La Sát như bạn chị thường chọc.

Ngày xưa, thầy cô dạy dỗ nghiêm nên việc chị kèm chúng tôi cũng đơn giản, chỉ ra thêm bài toán, dò bài và thường chị ra những đề tập làm văn kỳ quặc ví như : em tả tính tình, hình dáng từng người trong gia đình, em hãy tự mình làm người thợ sửa xe khi bị xe hư, hãy nói cảm nghĩ khi sửa xe, tả ông ăn mày...chị gom các bài lại, chép thành một cuốn sổ kỷ niệm về gia đình và anh Việt vẽ minh họa tiếc rằng sau năm 1975 cuốn sổ ấy bị thất lạc.

Mỗi tối, chị tôi gom bày em quanh chiếc bàn dài trong phòng khách, có đứa học ở mặt bàn chiếc máy may. Chị nhìn mấy đứa lớn cho đủ rồi để tự học. Chị dạy vỡ lòng cho mấy đứa nhỏ. Đứa nào học xong đưa vở, chị dò bài rồi đi ngủ. Sau đó, chị mới học bài của mình.

Ngoài việc dạy dỗ, chị còn chăm lo chuyện tắm rửa và phân xử mọi chuyện của các em. Tuy có tới sáu đứa con trai nhưng chúng tôi ít khi đánh nhau, bởi khi xảy ra chuyện phải có đứa khóc:

-Đã đánh lộn thì đứa đánh là sai, đứa bị đánh cũng phải làm gì đó mới bị đánh. Vậy cả hai đều bị ăn đòn.

Luật lệ cũng chị đưa ra: phải nằm nghe kể tội, mỗi tội bao nhiêu roi; ví dụ 3 roi nhưng nếu khóc nửa chừng thì xem như bỏ, ăn đòn lại từ đầu. Lý lẽ ngang phè nhưng hữu hiệu vì trong nhà không có tiếng cãi nhau.

Mỗi lần chị dọn dẹp nhà cửa thì y như cũng bị ăn đòn từ trên xuống dưới: tú quần áo xếp ngăn nắp, chúng tôi chơi năm mười chui tọt vào trong, xới quần áo đập lên người, mặc kệ đang mang đôi dép dơ.

Ba mẹ tôi chưa hề la chị vì cái tội đánh em. Chỉ có thím Hai là người vú già ca cẩm:

-Đừng đánh em đau tội nghiệp.

Đám em họ của chúng tôi, con chú Tùng mỗi kỳ hè cũng bị gom vào lớp học. Cu Toàn, con O lan Chị, mất cha trong Tết Mậu Thân, phải nương nấu nhà tôi, suốt 7 năm lên Dalat học bị chị kèm cặp. Mẹ tôi mất, em lên đám ma, nói giỡn với cháu tôi:

-Ngày xưa mẹ mi dữ lắm.

Mặt chị nghiêm lại như để trút mọi nỗi ưu tư của mình:

-Chú nói mà chú không biết nghĩ. Ngày xưa ba mẹ tui nuôi chú nhưng người dạy chú là tui. Tui không coi chú là em thì tui dạy chú để làm chi. Chú được như ngày hôm nay, chú không cảm ơn tui thì thôi chứ còn trách tui nữa.

Toàn áy náy:

-Em xin lỗi, em không hư là nhờ chị đó.

Mà thiệt, cạnh nhà tôi là một chỗ bán ma túy có tiếng, bao nhiêu thanh niên, trẻ con lén lén lút lút đi vào, thân tàn ma dại vậy mà anh em chúng tôi đi ngang cũng không ghé mắt nhìn.

Sau năm 1975, lớp học trò lớn nhất của chị là Phương và Hoàn. Hai đứa em út trong nhà. Vào lớp, hai đứa không biết gọi chị hay cô và chỉ được ưu tiên hơn các bạn khi tới kỳ thi học kỳ biết được bài học có câu ra đề thi.

Suốt hơn 30 năm đi dạy, chị có hơn ngàn học sinh thì số cháu kêu cô , dì, thậm chí cháu kêu bằng bà trẻ trong nhà cũng đều qua tay chị. Thầy Hiệu Trưởng hay bạn đồng nghiệp cũng không ý kiến khi chị dạy con cháu của chính mình bởi chị rất công bằng không thiên vị ai. Chị tôi giờ đã luống tuổi, về nhà giỗ mẹ. Con cháu vây quanh, kể tội ngày xưa:

- Con nhớ ngày đó con học lớp cô Nguyệt, vở còn 3 trang mà cô giáo kêu thay, con chờ hết vở thay. Không biết cô giáo qua nói gì mà cô kêu qua lớp, cô đập, nghĩ ức tận bây giờ. Một lần nữa, bạn thân mới cho con có một quả đào, con chưa kịp ăn, nghe bạn bị xe tông chết, con chạy lên nhà nó. Cô với các cô trong trường đi đám ma, cô về nhà cho con một trận vì tội con nít lên đám ma là gì.

Chị tôi không nhớ trận đòn làm cháu mình giận dai. Chị tắc lưỡi:

-Khi đi dạy, cô sợ học trò không học, rút ra trường tư thì bỏ học tội nghiệp. Con cháu mình sợ người ta cười gia đình nên cho ăn roi. Cô biết gieo nhân thế nào cũng gặt quả, sám hối hoài mà. Giờ nghe cháu nói, cô cũng ân hận. Thôi cho cô xin lỗi.

Đứa cháu khác nghe nói:

-Ôi! Có hai trận đòn mà cũng nhớ. Nhớ làm gì, thương mới cho ăn đòn, ghét người ta bỏ mặc. Với tao, dì là người mẹ thứ hai của tao. Mẹ tao sinh ra tao nhưng người biết tao thích gì ăn gì là dì.

Tôi bảo chị:

-Ngày xưa, chị bắt vào bàn học, cái học là một phần nhưng nề nếp coi trọng chuyện học ăn sâu vào đầu óc nên dù sau năm 1975, bao nhiêu người bỏ học nhưng tụi em vẫn học tới nơi tới chốn. Thậm chí tụi em lo cho con cái học chu đáo y như chị lo cho tụi em ngày xưa. Không ai muốn mang cái khó vào người. Cô chú dẫn cháu đi chơi, may quần áo, đơn giản chỉ mất vài giờ thậm chí vài ngày nhưng dạy dỗ không chỉ một ngày mà cả năm cả tháng, phải có tâm huyết, kiên trì mới làm được. Ai hiểu thì biết ơn, ai không duyên thì oán. Cuộc sống mà, trời đất còn chưa vẹn toàn, nói chi con người. Mà nề hỏi thiệt, nếu quay

trở lại còn nhỏ thì chị có chịu nhận lãnh sứ mạng vắc tù và hàng tổng này lần nữa không.

-Ba mẹ nhiều con quá. Nội lo làm ăn để nuôi con cũng không có thời giờ nữa chứ nói chi coi ngó. Mà tụi bây toàn con trai không cho ăn đòn, nói có mà hết hơi. Còn cháu, dạy nó, ba mẹ nó đỡ tốn tiền học thêm, khỏi nghe cô giáo nó mắng vốn. Kiếp này lỡ rồi, kiếp sau xin chớ làm người, làm cây thông đứng giữa trời mà reo.

Dalat, giỗ mẹ 24.7.2018

Phạm Mai Hương